DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

HEPATITIDE.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS

DE

HEPATITIDE;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NECNON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI Consensu;

Et NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS ALEXANDER MAXWELL,

CHIRURG:

SCOTUS;

Ad diem 24. Junii, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT C. STEWART ET SOCII,

ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

M DCCC I.

ITEM,

BENJAMINI BELL,

CHIRURGO

PERITISSIMO ET EMINENTISSIMO,

SUB CUJUS AUSPICIIS

RUDIMENTA MEDICINAE IMBUIT,

HOC OPUSCULUM

D. D. CQUE

AUCTOR.

VIRIS OPTIMIS

GULIELMO LAIDLAW,

ARMIGERO, DE ALLANTON;

NECNON

REV. JACOBO MUIRHEAD, D. D.

SUIS CURATORIBUS;

HANC DISSERTATIONEM MED. INAUG.

SACRAM VULT

JACOBUS ALEXANDER MAXWELL:

Sub quorum tutela, consilia vere paterna ac summa beneficia accepi; quique meum commodum et studia ab ineunte aetate promovenda semper curabant; his studiorum primitias qualescunque, grati pignus animi dedico consecroque. Accipiatis igitur, mihi amicissimi, hocce publicum observantiae testimonium erga vos, quae nunquam ex mea mente elabetur.—Valete.

ITEM

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b31907763_0002

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HEPATITIDE.

AUCTORE JACOBO ALEX. MAXWELL.

HOC genus morborum sic variatur et definitur à claro Culleno :

" I. Acuta. Pyrexia ; hypochondrii dextri tensio et dolor, saepe pungens pleuritici instar, saepius obtusus ; dolor ad claviculam et summum humeri dextri ; decubitus in sinistrum latus difficilis ; dyspnoea ; tussis sicca ; vomitus ; singultus."

"II. Chronica. Haec ſaepe nulla quibus dignoſcatur ſigna praebet; aliquando tamen eandem adeſſe ſuſpicari poteſt, ex hepatitidis cauſis quibuſdam praegreſſis, ex ſenſu quodam plenitudinis et gravitatis in hypochondrio dextro, ex doloribus plus minuſve pungentibus in eadem parte ſubinde perceptis, ex dolore quodam à preſſo hypochondrio dextro, vel à decubitu in latus ſiniſtrum ſentito, et denique ex pryrexia leviori cum dictis ſignis ſubinde infeſtante."

HISTORIA.

Indicia, quae Hepatitis acuta plerùmque exhibet, haec ſunt: calor auctus; arteriarum ictus frequens; dolor tenſioque hypochondrii dextri; graviſque, morbo progrediente, febris; pulſus durus, validus, et frequens; dolor magis auctus, ſaepe pungens pleuritici inſtar, ſaepius autem obtuſus, preſſuque multùm auctus, tendens ad claviculam ſummumque humeri dextri, parteque jecinoris maximè dolente conveniens, plus minuſve

nusve antrorsum retrorsumve spectans; respiratio gravis et difficilis; singultus etiamque frequens; aeger ventriculum dolere conqueri saepe solet, quod nauseam cum vomitu plerùmque bilioso inducit; gravis interdum vigilia, deliriumque adadsunt; aeger in latus affectum faciliùs cubat; urina rubra, felle saepe tincta, solito parciùs excernitur; tussis frequens, interdum humida, saepius autem sicca urget; vultus aegri languidus et luridus fit; os et lingua arescunt, haec crustâ plerumque albicat; sitis gravis, ciborumque fastidium subeunt; corpus quoque aridum et calidum tactu percipitur; et Lommius sic ait, "Ipse homo toto corpore calet, praecipuè palmis "et plantis pedum: quae partes etiam, si ad "calorem siccitas accessit, inarescunt; si humor, "madent. Ferè autem contraria his contingunt, "si jecur frigidiore, quod raró fit, intemperie "labefactatur." Alvus saepissimè astringitur, tametsi in morbo acuto secretio fellis interdum multùm augetur. Quidam medici regium morbum inter signa Hepatitidis enumeraverint; experientia

perientia tamen ſatis compertum habet, eam abſque hoc ſigno ſaepe apparuiſſe.

Certior factus ſum per familiarem medicum mei, qui in Honorario Indico Commercio diu verſatus eſt, dextram etiamque ſummum penem, in hoc morbo laborantium, quos ipſe curâſſet, dolore levi ac frigore eſſe capta. Penis ſummi affectionem non obſervavi notatum ab ullo recenti aut vetere, qui de hoc malo ſcripſerit; ſed inter veteres, Lommius, ſignis jecinoris inflammati accuratiſſimè enumeratis, dicit, "Interdum "manus quoque dextra torquetur." Idem familiaris mecum communicavit eos, quos curâſſet, poſſe praedicare paroxyſmum ſe aggreſſurum per affectionem penis ſummi ingraveſcentem.

Signa ſupra dicta hunc morbum licèt fermè comitari ſolent, revera tamen pro varia jecinoris parte, quam inflammatio occupaverit, haud parùm variantur. Si convexam hepatis partem, ut peritonaeum, quod parietes abdominis munit, affecerit, dolor preſſu auctus, aliquid tumoris in

regione

regione hepatica haud vix percipiuntur: Si partem ſepto tranſverſo proximam, occupaverit, dolor pleuritici inſtar, affectioque claviculae ſummique humeri, magis aucta fiunt, interque ſpirandum intenduntur; thoraxque doloribus in varias ejus partes vibratis laborat; ſingultus et tuſſis magis ſicca, ſaepius adſunt; reſpiratio etiam, ob deſcenſum ſepti tranſverſi impeditum difficilior et moleſtior fit. Si inflammatio in parte concava ſedem habeat, dolor nequidem tam multùm reſpiratione afficitur, et vomitus bilioſus ſaepius urget, quod forſitan phlegmaſia ſeſe ventriculo impertiverit, inde ad veſicam fellis ductuſque biliarios facillimè iter faciat, et haec, ut Cullenus docet, unica ſpecies eſt idiopathicae hepatitidis, quae regium morbum comitem habet.

Indicia chronicae hepatitidis tam multò obſcuriora exiſtunt, quod ſaepiſſimè morbo abſceſſus, ſcirrhuſve jecinoris ante finem dat, quam ulla indicia dira ſe oſtendere coeperunt, eb eamque cauſam medicum ejus ſigna ſedulò animadvertere oportet.

Si Hepatitis chronica adſit, hepaticus, ponderis,

ris, plenitudinis, ſenſum, hypochondrii dextri, interdum ſcrobiculi cordis, et regionis epigaſtricae dolorem levem conqueritur, preſſurâ, aut in latus ſiniſtrum cubitu magis auctum; febris levis et fugax, ſaepe autem paroxyſmis ſub luce rediens intermittentis inſtar invadit; diminutio virium animalium ſubit; aegerque faciem tumidam, languidam et luridam, jecur morbidum denotantem, in dieſque magis moeſtitiâ foedam inducit; oculi hebeſcunt, tunica albuginea modò flava, ſaepius autem exalbida fit; cutis dura et ſicca percipitur; urina parciùs redditur, plus minuſve rubicunda; perſpiratio ſpecialis et parca eſt; crura et pedes interdum tumere obſervantur; atque, "The gums;" Dominus Gidleſtone inquit, "contract a hardneſs, and the ſhoulders appear daily more elevated;" et Lommius etiam ait, ſignis ſcirrhi hepatis enumeratis pectus atque humeri extenuantur."

Prima via per morbi hujus curſum varia eſt; dejectiones modò copioſae, modò parcae; aeger ſaepe paulo ante prandium ventriculum langueſcere, et haud rarò inſolitum cibi deſiderium ſubinde

inde ſentit, ciboque aſſumpto, brevi levatus videtur, citò autem cardialgia, tormina aut alia dyſpepſiae ſigna eum invadunt; jecur quoque investigatione miram in molem interdum creviſſe invenitur.

Dominus Saunders in ſua celeberrima diſſertatione, de Hepate, duo mala non magis a ſe diſcrepâſſe ſignis, quam variis hepatis ſtatibus a quibus originem ducunt, literis mandavit: "In chro-"nic inflammation," inquit, "a condition obtains "in ſome degree the reverſe of the former. In-"ſtead of appearances which accompany and cha-"racterize acute and active inflammation, there "are manifeſt ſigns of indolence and want of ac-"tion in the circulating ſyſtem. The colour natur-"al to this organ in the healthy ſtate, and which "appears to be imparted to it from the bile, is "loſt; it aſſumes an aſh or clay-coloured hue, "evidently connected with a diminiſhed ſecre-"tion. This kind of liver is evidently ſmaller; "it undergoes a change in ſhape; the lower "edge which is naturally thin, eſpecially the left "lobe, becomes round and gibbous. If we cut "into

" into its ſubſtance, we find uniformly a ſolid " compact appearance, interſperſed with fora- " mina, evidently the orifices of divided veſſels; " but if we compare the cut ſurface of a diſeaſed " liver with that of a healthy one, we obſerve a " very ſenſible difference, the latter being much " more porous than the former."

TERMINATIONES

Eaedem huic morbo, ac aliis inflammationibus, Reſolutio nimirum, Suppuratio, Scirrhus et Gangraena, ſunt.

RESOLUTIO

Quoties hepatitide finem ponit, aliqua evacuatio aucta plerumque antecedit; puta diarrhoea; per- ſpiratio ubera; fluxus urinae ſaepe auctus, copi- oſum ſedimentum deponentis; eryſipelas non- nunquam

nunquam externa; ſaepe ſanguinis è naribus aut vaſis haemorrhoidalibus profluvium; expectorationque libera, Culleno auctore, hoc malum reſolutione ſaepe finit; exſudatio, ut quidam putant à ſuperficie jecinoris inflammati, cui adheſiones partium vicinarum medici aſſignant, etiamque id ſaepe abſtulit.

SUPPURATIO.

Tempus mali hujus, ex vi inflammationis, ratione medendi adhibitâ, tempeſtate anni, qualitate coeli, denique aetate aegri et temperamento, multùm pendet.

Senſus ponderis et gravitatis hypochondrii dextri; horrores frequentes; vultus rubore ſuffuſus; ad ſudorem proclivitas; pulſatio ſaepe percipienda, puriſque fluctuatio; febris ſub luce ingraveſcens, certò eam indicant. Lommius inquit: "Haud raró morbus, ubi non ſolvetur, ſuppurat, oriturque abſceſſus prorſus exitialis. Is ubi "jam flere incipit, febres increſcunt et dolores

" nihilque feré de loco affecto defluit: decubi-
" tus in omnem partem corporis molestus est;
" ipse aeger, saepe sine ordine, sine certa causa
" inhorrescit, moxque majoribus caloribus urge-
" tur; factoque pure, dolores quidem ardores-
" que minuuntur: at homo longè fit imbecillior,
" id quod pulsu frequenti parvo ac languido,
" crebrâque animi defectione cognoscitur. Haec
" defectio, ubi rupto abscessu pus effluit, incre-
" bescit, et penè in syncopen transit, ex quo casu
" vix unquam quisquam fuit."

Quando abcessus formetur, pus variè foras eliminetur, prout diversis partibus inflammatio adhaeserit. Si pars inflammata peritonaeo abdomen succingente sit adjuncta, tumore ac fluctuatione indicibus, per parietes pus cultro eliciatur. Si septo transverso adnexa sit, formatum in thoracis cavum irrumpatur, et ita suffocatio infertur. Si abcessus concavam hepatis partem occupaverit, complexis ductibus biliariis eorumque tunicis corrosis, materia purulenta facilè in intestina ingredi potest; aut si colo imum jecur serpenti insiderit, deinde pus ano evacuatum sit, aut in

abdominis

abdominis cavum erumpat, et ſi non brevi infelix ſit, morborum non minus infelicium fundamenta jacet.

SCIRRHUS.

In ſcirrhum jecinoris obfirmatum hepatitis vetuſta ſaepiùs quàm acuta deſinit. Vultus aegri multùm mutatur; modo flavidus, modo pallidus, et moeſtitiâ foedus; ſaepiùs autem propriè luridus morbidum jecur ſignificans apparet.

Quidam molem jecinoris multùm minui ſcirrho tradunt; certò autem ſaepiùs augetur; Prof. Gregorius memorat ſe hepar octodecim librarum vidiſſe.

GANGRAENA.

Hepar licèt in gangraenam rariùs quàm ulla corporis viſcera abire ſolet, quaedam autem exempla miſera extitiſſe accepimus, et Saunderius ſic

ſic ait: "I have ſeen ſome caſes where the "pain and inflammation have ſubſided very ſud-"denly, and have been ſucceeded by a low flut-"tering pulſe, cold extremities, and death; ſo "that there has been reaſon to ſuſpect, that "this may, on ſome occaſions, though much "leſs frequently than others, become gan-"graenous."

CAUSAE REMOTAE.

Inter pleroſque medicos ſatis conſtat hunc morbum adoleſcentulos aut impuberes rariùs invadere, tametſi cauſis admodum excitantibus obnoxios.

Qui aetate florente, temperatura ſanguinea ſunt; qui ex frigida ad regionem calidam ſe conferunt; qui ſibi indulgent carnibus, ſpiritibusve valdè fermentatis in hepatitidem acutam procliviores exiſtere; ac quibus vires morbo aliisve modis multùm fractae aut minutae ſunt; aut quibus animi rebus adverſis multùm depreſſi;

aut

aut melancholici, chronicae magis opportunos esse quoque asseritur.

Inter causas remotas praecipuè sunt, regiones calidae, vel calor perennis; febres putridae, intermittentes aut remittentes; hydrargyrus nimius; ardentium spirituum intemperantia; radii solis; nimia corporis exercitatio, eique calido frigus intrinsecus potu gelido admotum, aut extrinsecus aëre frigido et humido, aut sub dio pernoctando; et cùm morbus à frigore originem ducit, cel. Cullenus observavit, pneumoniam comitem saepe habere; regioni hepatis aut capiti vis aliqua externa illata; vultus ille languidus, luridus, et melancholicus, qui huic morbo semper adsit, et aucta secretio fellis iracundià orta, magnum consensum inter jecur et caput valdè demonstrant, quo fit, ut animi affectus, maximè graviores, hepatitidis causae remotae sunt. Chronica phlegmasia jecinoris morbum acutum interdum induxîsse fertur, et, vice versà, acuta induxîsse chronicum. Feminae, licèt magis plethoricae quàm homines, inflammationibus minus obnoxiae sunt.

RATIO SIGNORUM.

Hypochondrii dextri tenſio et dolor, morbo ſedenti lobo magno hepatis hypochondrium dextrum et partem regionis epigaſtricae occupanti, tribuuntur.

Pungens pleuritici inſtar, parti hepatis convexae ſepto tranſverſo proximae inflammatae, et inde pleura leniter affecta, tribuitur.

Dolor ad claviculam et ſummum humeri dextri, eâdem ratione exponitur, tenui inflammationi nimirum, ſepti tranſverſi, cum mediaſtino communicatae et ad claviculam et ſummum humeri dextri ſerpenti aſcribitur. Quidam, nexui nervorum quem phrenicus cum illis ſummi humeri habet, fortaſſe rectiùs aſſignant.

Hic nervus de ramo ex tertio et quarto cervicalibus compoſitus eſt, et thoracem inter venam et arteriam ſubclavianam ingreditur, et per ſtriam pericardii, ad ſeptum tranſverſum deſcendit. Recens Monro, in ſua eximia diſſertatione de nervis,

utitur;

his verbis utitur; "The other branches of the "third cervical nerve are diſtributed to the muſ-"cles and integuments of the lower part of the "neck and top of the ſhoulder; no wonder then "that an inflammation of the liver or ſpleen or an "abceſs of the lungs, adhering to the diaphragm "ſhould be attended with a ſharp pain on the "top of the ſhoulder." Hâc ratione dolorem exponitu facillimum eſt; nam ſi ab inflammatione ad partes communicata oriatur, quare in pueumonia et aliis inflammationibus thoracis non adſit?

Decubitus in ſiniſtrum latus difficilis; jecur, quod dextram et ſuperiorem partem abdominis tenet, incumbendo in latus ſiniſtrum à ſede naturali nonnihil amovebitur, ideóque ligamentorum tenſione, cùm inflammatio adſit, gravis dolor infertur.

Dyſpnoea, deſcenſui ſepti tranſverſi impedito, aut jecinore in mole aucto, aut preſſurâ ſub contractione in jecur inflammatum; aut actioni ſepti tranſverſi ipſius inflammati, tribuitur.

Tuſſis et Singultus, ſepto tranſverſo in irregu-

lares

lares contractiones inflammatione aut irritatione immisso tribuitur; et cl. Monro, in dissertatione jam dicta, etiam inquit, "If the irritation of this "muscle is very violent, it may occasion that "convulsive contraction of the diaphragm "which is called hiccough."

Vomitus, ab inflammatione ad ventriculum communicata, aut à miro consensu, qui inter ventriculum et omnes partes corporis existit; aut secretione fellis auctâ, quae saepe morbo acuto adsit, oriatur.

DIAGNOSIS.

Morbi, quibus hepatitis vulgò confunditur, sunt, dyspepsia, pneumonia, inflammatio ventriculi, et rheumatismus partium vicinarum.

A dyspepsia, gravi dolore hypochondrii dextri levi pressurâ percipiendo, ad claviculam et summum humeri ejusdem lateris spectante, vultu lurido, febre, oculis languidis et hebetibus, denique auxilio, quod datur aegro sanguinem mittendo,

tendo, qui ſimul emiſſus tunicam coriaceam albam inducit, facilè dignoſcitur.

A pneumonia Hepatitis ſecernitur, dolore, in illa, quidem, multô graviore, ad claviculam et ſummum humeri dextri nunquam tendente, ſedemque altiorem in thorace ſemper figente, et decubitu in latus affectum multò aucto; in hepatitide autem, aeger in latus affectum multo faciliùs cubat; reſpiratio non tam moleſta; pneumonia denique in regionibus calidis rara eſt, hepatitis, contrà, in his ſaepiſſimè obſervatur.

Hepatitis à rheumatiſmo facilè dignoſcitur, nam in hoc febris levior eſt, dolorque fugax cum juncturarum aliis alternans.

In gaſtritide, dolor et calor magnus, quolibet in ventriculum aſſumpto inſignis eſt, et vomitus repentinus ſubinde urget, et magna debilitas; quae omnia in hepatitide diverſa ſunt.

PROGNOSIS.

Haec ex vi et diuturnitate morbi, ex aetate et temperamento aegri deducenda eſt. Si morbus in ſtadio inflammationis ſit, et aeger bonâ temperaturâ praeditus, eventus felix expectandus eſt; ſi magnâ macie confectus, et vires extenuatae morbo, aliisve modis, malum eſt; abſceſſu formato, omnis ſpes ſalutis ferè deſperanda eſt, niſi tumor aut fluctuatio percipi poſſunt, quae indicant quo modo pus foras cultro eliciatur; ſi chronica facta eſt, et hepaticus in regione calida diu commoratus, haud bonum ſit, namque primae viae ferè tam debilitatae ac turbatae, ut propria remedia ferre nequeant.

MODUS MEDENDI.

In morbo acuto, proclivitati jecinoris ad ſuppurationem et ejus diros terminos, efficaciſſima remedia

remedia obviam ire adhibenda ſunt. Hic regimen, antiphlogiſticum vulgò vocatum, accuratè utendum eſt; namque, ex eo, ſanatio multùm pendet; ſanguis detrahitur prout vires aegri, dolor, aut febris poſtulet; veſicatoria parti dolenti apponi debent, et haec iterata, aut ad partes vicinas adhibita, utiliora inveniuntur; fomentationes calidae, ad partem dolentem, quoque utiles ſunt; et ſi inflammatio ſuperficiem hepatis concavam occupaverit, utque huic colon ſit adjunctum, lotiones calidae emollientes anum injectae, multùm proderunt; laxativa magno commodo adminiſtrentur, et ex his ſales neutri, ut qui corpus refrigerant, optimè inſerviunt; refrigerantia commodè praecipiantur, haud enim dubium videtur, quin ad curandum conferant, actionem totius corporis minuendo, et ex his, acida vegetabilia nativa, citras et nitras potaſſae, optimè inſerviunt; diaphoretica et diluentia ſaepe eodem concilio adhibentur.

Quoties morbus reſolutione finitur, aliqua evacuatio aucta et diminutio ſignorum eam certè indicant; ſin hoc non paucis diebus contingit,

omnia

omnia remedia, supra dicta, seponi debent, ut corpus debilitent, et sic malorum dirorum origo fiunt; et hydrargyrus, (quod multis placet) confestim adhibendus est, qui suppurationi efficacissimè occurere potest. In regionibus calidis, ubi malum multo frequentiùs, et ejus cursus velocior, quam in frigidis, est, presens hydrargyri usus, modo signis gravissimis levatis, ac laxativo adhibito, multùm commendatus est. (Quod ad hoc remedium efficacissimum administrandum pertinet, varium est inter medicos.) Modus autem adhibendi muriatem hydrargyri dulcem internè, et unguentum hydrargyri ad partem affectam, aut femina, aut ad partes fricandas, quâ citissimè in massam sanguinis circumeuntem delatum sit, causa salivae leniter movendae, mihi videtur, antiponendus est. Si hoc fieri potest, priusquam quid puris formetur, remedium potentissimum et tutum evadet.

A multis remedium speciale in hac affectione sananda hydrargyrus quidem habitus est; res autem nequaquam se habet, namque in casibus quibusdam, Domino Dick, Calcuttae, testante,

sine

ſine fructu fuit uſurpatus; idem auctor, qui omnes varias formas et ſtadia hujus morbi vidit, his verbis utitur; " In chronic caſes where there " is no fever, but only an obtuſe pain in the ſide " and ſhoulder, with a fulneſs in the ſide, and " about the pit of the ſtomach, keeping up a " conſtant uneaſineſs, mercury ſeems to me to " have but little good effects; when uſed freely, " it removes the ſymptoms at the time, but they " generally return as ſoon as the mercury is left " off. Having been repeatedly baffled in this " way, and obſerving very often that ſuch " liver attacks ſucceeded long courſes of mer- " cury, undergone for the cure of venereal " complaints, I have, for ſeveral years paſt, truſt- " ed to a ſeton or iſſue made in the ſide, and " with ſucceſs far beyond my expectations."

Quoties à febre putrida intermittente aut remittente morbus oriatur, diatheſis putrida potiùs quam phlogiſtica comitari videtur. Hic tonicis et anteiſepticis, praecipuè cortici cinchonae, vino rubro, dietae nutrienti, et exercitationi leni, plerumque cedet.

Ut

Ut affectio chronica ex debilitate magis quam aucta vasorum jecinoris actione pendet; huic remedia supra dicta unà cum hydrargyro maximè accommodata sunt.

Dominus Scott, medicus ingeniosus, Bombaiae, acidum nitricum ad scirrhum aut affectionem chronicam jecinoris sanandam, maximè laudavit; et nos certiores facit, id contra mala ejusmodi saepe valuisse, qua hydrargyrus planè non potuit.

Si dolor lateris gravis sit, oportebit ut fomentationes calidae, et lotiones anum injectae, adhibeantur, quae votis plerumque respondebunt.

Tussis et singultus, modo saepe adsunt, irritationem septi transversi et oesophagi gravem demonstrant; opiumque internè sumptum aegro subsidio sit.

Si vomitus urget, opium vel ano vel ore adhibitum, ad hunc praeveniendum saepe sufficit; haustusque effervescentes idem commodum etiam pollicientur.

Astringentia, modo diarrhoea adsit, non dari debent

debent, nifi magnâ debilitate periclitatur, et fi opus eft, opium anteferendum videtur.

Si alvus tardior fit, lenibus catharticorum dofibus ciere oportet, et tartris potaffae duplici confilio etiam imperetur; namque Dominus Hope, in fuis praelectionibus clinicis, ait, "non modo pollent ficut laxativa, fed etiam obftructiones viscerum perpurgant."

Quando dyfpepfia huic morbo fuperadditur plerumque ex debilitate oritur, ac tonica et ftimulantia multùm profuerint, è quibus, haec Dominus Hope, in praelectionibus fupra dictis, dicit, "cum primum adhibita inftans auxilium ferunt, faepe autem iterata ventriculum debilitent, ob eamque caufam non diu continuari debent."

Tonica quam ftimulantia utiliora funt, et ex his optima, cortex cinchona, aquae minerales, chalybetes, exercitatio modica, et amara; haec autem, Hope auctore, diu continuata ventriculum debilem reddant.

FINIS.

EX TYPOGRAPHEO ACADEMICO.